Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го СЕРПНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 11, 1955. No. 153. VOL. LXII.

МАЙЖЕ 65 МІЛЬЙОНІВ ЗАТРУДНЕНИХ В ЛИПНІ Ц. Р.

Вашингтон. — Департаменти торгівлі і праці повідомляють, що в місяці липні цього року число затруднених дійшло до рекордової цифри — 64,995,000 осіб. Це вже другий з черги місяць, коли число затруднених встановляє рекорд. Одночасно стверджують, що число безробітних зменшилося з 2,500,000 в червні на 200,000 осіб в липні ц. р. В звіті говориться про те, що це надзвичайне підвищення числа затруднених треба пояснювати тим, що в торгівлі, а також на різні допоміжні становища, найнято під час шкільних ферій багато шкільної молоді. Липень — це вже п'ятий з черги місяць, в якому збільшується число затруднених робітників. В цьому році від 1 січня число затруднених в ЗДА збільшилося на майже 5,000,000 осіб, хоч пересічно в тому самому часі (від 1947 року до 1954) число затруднених збільшується на 3,000,000 осіб. Найбільше нових затруднень було в промислі, де число робітників в липні виносило 57,291,000, а в червні — 56,335,000. Але збільшилося число затруднених в сільському господарстві з 37,681,000 в червні до 7,704,000 осіб в липні. Число робітників збільшилося в таких ділянках праці як будівництво і фінанси, а за те дещо зменшилося в торгівлі. В гірництві видно тільки сезонове зменшення числа робітників. Найбільше зменшення числа робітників видно в шкільництві, бо з початком вакацій міські управи позвільняли деяке число працівників. В звіті про стан затруднених підкреслюється той факт, що одночасно зменшується число безробітних, між якими майже немає фахово вишколених робітників. Поважно зменшилося число тих безробітних, які є без праці довше як 15 тижнів. Цього року в липні таких безробітних було 600,000, а в липні 1954 року — 850,000 осіб.

Східні стейти приготовляються до оборони перед гураґаном „Конні"

Кейп Гаттерас, Північна Каролайна. — 10 серпня всі східні стейти ЗДА заалярмовані і приготовляються до оборони перед сильним гураґаном „Конні", який „почав свою діяльність" ще 3 серпня, зорганізувавшися на схід від острова Порто Ріко. В п'ятій годині, 10 серпня він дійшов вже на 200 миль до Південної Каролайни. Команда фльоти наказала кораблям залишити порти, а команда летовищ евакувати летовища, наказавши перелетіти літакам аж до центральних стейтів. Поготівля Червоного Хреста вже вислали свої каретки на узбережжя обох Каролайн і Вірджінії. В інших стейтах, що далі на Північ, Пенсилвенії, Ню Джерзі, Ню Йорк і Коннектикат, видали осторогу, щоб рибальські човни не запускалися далеко на море, бо вже й тепер хвилі припливу і відпливу моря вищі на чотири стопи. Приготовляють також евакуацію тих жителів, які мешкають над узбережжям. Будують гаті з мішків із піском в тих місцях, де існує небезпека, що вода може залити берег. Бюро Погоди радить людям не ходити без потреби по вулицях і відкритих місцях, бо нагальні бурі і дощові зливи можуть бути небезпечні для життя. — Директор Бюра Погоди в Ню Йорку передбачає, що гураґан „Конні" може ще змінити курс і розвіятися по океані. Покищо він віє по цій лінії, якою йшов минулорічний гураґан „Карольця", який спричинив смерть півтора сотки осіб, і дійшов був аж до Канади. Досі цей гураґан приніс добро людям, бо спричинив охолодження повітря в східніх стейтах, де 10 серпня мало бути гарячіше, а 11 мало бути знову спека понад 90 ст.

Законопроєкт про збільшення і вишкіл резерви став законом після підписання його президентом

Вашингтон. — Президент Айзенгавер підписав ухвалений Сенатом і Палатою Репрезентантів законопроєкт про збільшення і вишкіл військових резерв, хоч він у прийнятій редакції не цілком відповідає інтенціям уряду і вимогам оборони країни. Підписуючи цей законопроєкт, Президент заявив, що він звернеться ще до Конґресу за переведенням відповідних змін в законопроєкті, що після підписання ним стає вже законом. Водночас із цим президент доручив секретареві оборони випрацювати проєкти потрібних змін у законі, щоб можна було їх передати в січні 1956 року, як почнеться нова сесія Конґресу.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ ДО КАЛЕНДАРЯ „СВОБОДИ" НА 1956 РІК

Редакція „Свободи" вже закінчує підготову та в найближчому часі здасть до друку великий і багатий змістом Календар „Свободи" на 1956 рік, що появиться друком та буде в продажу вже в листопаді ц. р. Календар появиться в тиражі 20-тисяч примірників і Редакція Календаря, маючи на увазі реклямову вартість такого видання для нашого організаційного, громадського і торговельного життя, рішила відступити відповідне місце в тій книзі для оголошень, визначуючи для них мінімальні ціни: $ 50 за цілу сторінку, $ 30 за пів сторінки, $20 за чверть сторінки та $-15 за одну восьму сторінки. Для Відділів УНС відповідна знижка, а для збирачів оголошень відповідні нагороди. Замовлення на оголошення висилати на адресу „Свободи" до 15 вересня ц. р.

В АМЕРИЦІ

● **Джун Ватерс** із своєю дружиною зробив 14,600 миль, об'їхавши ЗДА і Канаду. В цій подорожі допомогли йому приватні автомобілісти, яких затримував він на шляхах кивком великого пальця. Коли не було авт, то вони маршували пішки. З Ню Йорку ця подружня пара вибирається на працю до Окленду в Каліфорнії.

● **Президент Айзенгавер** гостив у себе на фермі в Гетисбурґу, Па., відомого євангелицького проповідника Біллі Ґрегема, який недавно вернувся з Европи, де проповідував мільйонам слухачів про правду в Євангелії. Президент не грав в ґольфа, бо підписує законопроєкти перед виїздом на відпочинок до Денверу в Колорадо.

● **Нюйоркська поліція** повідомляє, що від початку цього року число автових випадків становить 19,639, на 210 більше, як минулого року. В тому самому часі, тобто від 1 січня до 6 серпня вбитих було 326, а поранених 25,591 особа. Ці числа відносяться тільки до Великого Ню Йорку.

● **27-річний тренер слонів** Джеймс Маршалл Шаверс виступав на телевізії зі своїми слонами. Деякі глядачі пізнали в ньому особу, яка їздила вкраденим автом, і донесла аґентам ФБІ. Шаверса заарештовано.

ВИЯВЛЕНО РЕВЕЛЯЦІЙНІ ЛИСТИ ОЛЕКСАНДРА МИШУГИ

Смерть головного редактора „Свободи" сл. п. д-ра Луки Мишуги причинилась до виявлення незвичайно інтересних листів його славного дядька, світової слави оперового співака - тенора Олександра Філіппе - Мишуги з першої декади цього сторіччя. Вістка про смерть сл. п. д-ра Луки Мишуги, як відомо, була подана великими пресовими аґенціями та надрукована в крайовій американській пресі. У відгук на цю вістку зголосився до Редакції „Свободи" один американець з Ню Йорку та запропонував їй 16 листів і три фотокарточки, писаних рукою Олександра Мишуги з різних місцевостей до пань Варвари і Мані Літинських у Львові в часі від 1904 до 1915 років. Листи писані з Варшави, Кракова, Києва, Італії, Чехії і є незвичайно характеристичні для тієї доби, як і для самого мистця та зв'язаних з ним осіб, між ними і для його братанича „Луця" — д-ра Луки Мишуги, тоді ще студента. На одній із карточок з його фотографією Олександер Мишуга м. ін. твердить, що: „Ціль мого життя: робити другим добре, бути справедливим, шанувати чуже і любити своє". Листи, що їх набула „Свобода", мають без сумніву історичну та рідкісну мистецьку і музейну вартість. Велика шкода, що про них нічого не знав покійний д-р Лука Мишуга, бо це відкриття було б цілком певно однією з найбільших радостей його життя. Зміст цих листів та їх історія будуть зібрані в окремій праці, що буде опублікована в Календарі „Свободи' на 1956-ий рік, що появиться в листопаді цього року великим тиражем.

Олександер Мишуга

6-та ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ ЗДА І КАНАДИ
ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Торонто. — 6-го серпня ц. р. заходами Ліґи Визволення України (Канада), ООЧСУ, Спілки Української Молоді в ЗДА і Канаді, Т-ва б. вояків УПА, на майдані Всеканадійської Національної Виставки в Торонті (Канада) відбулося величаве відзначення 1000-ліття Християнської України. Програма зустрічі американських і канадійських українців складалася з офіційної і концертової частин. У неділю 7 серпня Й. Е. Преосв. Кир Максим Германюк, єпископ Вінніпеґу в сослуженні численного духовенства відправив Архиєрейську Службу Божу. Присутніх було понад 6.000 осіб. Офіційну частину відкрив д-р Р. Малащук. З промовами -привітами виступили: посадник міста Торонта Натан Філіппс, посли М. Старчевський, С. Заплітний і І. Яремко, д-р В. Кучерепа, представники українських громадських і політичних організацій. Виступали з привітами також представники з Европи, що прибули на 5-ий Конґрес СУМ-у.

5-ий Світовий Конґрес СУМ-у

Торонто. — В днях 4-7 серпня ц. р. відбувся в Торонто, Канада, 5-ий Світовий Конґрес Спілки Української Молоді (СУМ). На Конґресі були присутні делеґати від крайових комітетів СУМ-у з Англії, Бельгії, Канади, представники СУМА та уповажнені інших країн. На світовому Конґресі СУМ-у були репрезентовані делеґати з 14 держав, в яких діє СУМ. Член ЦК СУМ-у п. О. Калинник (голова), В. Леник (кер. юнацтва) та О. Коваль (заст. голови ЦК СУМ-у) склали вичерпні звіти про роботу Центрального Комітету за час від 4-го Конґресу. Над звітами відбулася широка дискусія, але найбільше уваги присвячено зміні статуту ЦК СУМ, достосовуючи його до нових умовин, та затверджено правильник Юного СУМ-у. Новим головою СУМ-у обрано п. Фіса (Німеччина), керівником зовнішніх зв'язків О. Коваля (Бельгія), керівником юнацтва — В. Леника. П. О. Калинника, б. голову ЦК СУМ-у, затверджено як гол. редактора СУМ-івського журналу „Авангард".

Американсько-комуністичні переговори в Женеві на мертвій точці

Женева. — Переговори поміж ЗДА й комуністичним Китаєм, які ведуться в Женеві поміж делеґованими для цієї цілі амбасадорами з обох сторін, опинились на мертвій точці й відложені до четверга цього тижня. Китайські комуністи предложили американцям список американських громадян, які знаходяться в Китаї, і зажадали списка китайців в ЗДА. Але американський амбасадор Джансон відмовив, бо, по-перше, китайці в ЗДА мають свої родини в комуністичному Китаї, які були б наражені на шантаж, а то й репресії, а по-друге, ЗДА визнають націонал - китайський уряд на Формозі й не можуть признати юрисдикції комуно-китайського уряду до китайців в Америці, які не стали американськими громадянами. Несприйнятливою є теж комуно - китайська вимога, щоб якась невтральна комісія чи країна (Індія) „скрінінґувала" всіх китайців в Америці, хто з них хоче вертатись „на родіну". Американські чинники заявляють, що тепер нема перешкод, щоб кожний, хто цього захоче, міг виїхати до комуністичного Китаю, зате ЗДА є рішучо проти всякого натиску в справі „репатріяції", улюбленого маневру комуністів.

Совєти погоджуються врешті підписати мировий договір з Японією

Лондон. — Члени японської делеґації для переговорів з Совєтським Союзом, які відбуваються тепер у Лондоні, подали до відома, що вже незабаром можна чекати закінчення десятирічного стану війни між Японією й СССР і що Совєти підпишуть врешті мировий договір з Японією. Голова японської делеґації Шуміхі Матсумото заявив, що Совєти погодилися теж підтримувати справу прийняття Японії до Об'єднаних Націй і що вже в найближчому тижні почнеться праця над виробленням проєкту мирового договору. Матсумото поінформував також, що обидві сторони погодилися невмішуватися у внутрішні справи кожної з них. В договорі будуть унормовані всі економічні і політичні проблеми поміж обидвома країнами. Найголовнішою для Японії справою, полагодження якої добивається вона від Совєтського Союзу, це репатріяція з СССР тисячів японців, які ще й досі перебувають в совєтському полоні або по совєтських в'язницях і конц. таборах.

Натяки про скасування цензури в СССР

Москва. — Серед закордонних кореспондентів в Совєтському Союзі виникли здогади, підтверджені деякими фактами, що совєтський уряд скасує або полегшить цензуру кореспонденцій і вісток, пересиланих представниками закордонних газет. Про таку можливість мало б свідчити те, що останнім часом совєтська влада не вимагає вже від деяких кореспондентів передавання до цензури висиланих ними депеш і як і те, що кореспонденти комуністичних часописів в Західній Европі („Ль'Юманіте" в Парижі та „Ль'Юніта" в Римі) і кореспонденти із сателітських країн, не мусять передавати своїх телеграм і листів до офіційного перегляду. Не вимагають цього теж і від тих закордонних кореспондентів, які прибувають до Совєтського Союзу на коротко. Але постійні закордонні кореспонденти у Москві мусять далі передавати свої конреспонденції до цензури і якщо користуються телефоном, то можна їм це робити тільки з поштового уряду, а не з їхнього мешкання чи з бюра. Шеф пресового департаменту міністерства закордонних справ СССР Леонід Ф. Ілічев відповів на запити журналістів в справі скасування цензури лаконічним „Поживемо, побачимо!"

Американських фармерів зустрічають в Росії холодніше, не так щиро, як в Україні

Куйбишев. — Американських фармерів, що почали свою поїздку по Росії чи як вона тепер офіційно названа РСФСР. вразило холодне зустрічання їх населенням цієї вже чисто російської території. В Україні, на Кубані і на Кавказі вітали американців із щирим захопленням і дружньою безпосередністю. Російське населення Куйбишева зустріло американських гостей з цікавістю, але холодно, без виявів будьякого захоплення. Трохи тепліше вітали американську фармерську делеґацію в Сталінґраді, де як відомо живе багато українських переселенців. В Куйбишеві перебував під час другої світової війни совєтський уряд, евакуйований з Москви.

ПІВДЕННА КОРЕЯ ХОЧЕ ВИКИНУТИ ПОЛЬСЬКИХ І ЧЕСЬКИХ КОМУНІСТІВ З НЕВТРАЛЬНОЇ КОМІСІЇ

Сеуль. — Зростає загальне обурення південних корейців проти польських і чеських комуністів у Невтральній Комісії Об'єднаних Націй, яка стежить за збереженням постанов перемир'я. Південні корейці вважають, що польські й чеські члени тієї Комісії не тільки не є невтральні і тримають сторону північно-корейських та китайських комуністів, унеможливлюючи Комісії виконувати об'єктивно її функції, але займаються ще шпигунством і саботажами в користь комуністів. Невтральна Комісія нараховує загалом 79 членів, у чому є 20 поляків і 26 чехів. Решту становлять швайцарці і шведи, що їх південні корейці шанують за їхню справжню невтральність, та індійці, які, маючи провід в Комісії, толерують польсько-чеську поведінку і йдуть комуністам на руку. Найбільше поляків і чехів знаходиться в головній кватирі Невтральної Комісії на острівці Вольмі в порті Інчону. Той острівець насправді обложений хмарою південно-корейських рибальських човнів, що їх власники хотіли висадитись на названому острівці й взяти приступом головну кватиру Невтральної Комісії. Після того, як перші такі демонстрації американська сторожа відперла, вживши сльозливих бомб та обливши демонстрантів струмами холодної води, коло 1,600 південно-корейських робітників прийшли на поміч демонстрантам. Вони прибули до порту Інчону 40 вантажними автами, — але американська військова поліція, стаціонована на острівці Вольмі не допускає їх до берегів і не дозволяє їм висадитись. Американські чинники офіційно стоять на становищі, що вони зобов'язані давати охорону Невтральній Комісії в цілості, отже також польським і чеським членам, хоч не погоджуються з поведінкою тих комуністів в Невтральній Комісії. Однак 8-ма армія покищо не встрягає до цієї справи і залишає охорону Невтральної Комісії в руках військової поліції. Демонстрації корейців з намаганням здобути домівки Невтральної Комісії і дістати в свої руки поляків і чехів відбулися також в портових містах Пузан, Таеґу і Канґнунґ. Всюди прийшло до сутичок із демонстрантами, причому були по обох сторонах ранені й потовчені. Південно-корейський уряд оприлюднив, що він є проти того, щоби вживати сили, але підтримав свою ультимативну вимогу, щоб поляки й чехи виїхали з Південної Кореї найпізніше до суботи в цьому тижні. Гадають, що коли комуністи не послухають того ультиматуму, то не вдасться опанувати південно-корейської вулиці й тоді може прийти до поважного зудару поміж демонстрантами й американською військовою поліцією. Південно-корейська армія до цієї справи ще не вмішалась, зате високі південно-корейські старшини знову звернулися до американської команди з просьбою признати неважність перемир'я та підтримати південних корейців морально й матеріяльно для скріплення такої південно-корейської збройної сили, щоб вона могла осягнути національну ціль — об'єднання Кореї й визволення її від комуністичних напасників.

Зарські німці проти статуту, накиненого Францією

Заарбрюкен. — На основі західньо-німецького й французького порозуміння про Зарщину, що стало одною з перебумов підписання францією Паризького договору про признання Західній Німеччині суверенности і права озброїтись до висоти пів мільйона вояків, 23 жовтня ц. р. має відбутись в Зарщині загальний плебісцит населення, чи воно приймає чи відкидає запроєктований статут. На основі того статуту Зарщина була б „зневтралірована", але господарсько далі тісно пов'язана з Францією, з якою мала б надалі монетарну й митну унію, з тим, що й Німеччина користала б з природних скарбів Зарщини. В передплебісцитовій акції можуть — згідно з домовою — взяти участь також ті всенімецькі політичні партії, що їх діяльність французи заборонили на терені Зарщини. Коли ж плебісцит висловився б за статутом, тоді не можна було б вже оспорювати його аж до часу підписання остаточного мирового договору між Францією і об'єднаною Німеччиною. Таким чином тепер німецькі партії, які є проти автономного про-французького уряду в Зарщині, повели агітацію проти згаданого статуту, яка відразу виявила про-німецькі та проти-французькі настрої населення, майже в цілості німецького. Прем'єр автономного уряду Гоффман запротестував перед західньо-німецьким урядом, що партійно-політичні діячі з Західньої Німеччини приїхали до Зарщини для участи у передплебісцитовій агітації, вважаючи це вмішуванням „ззовні" у внутрішні справи Зарщини, а Франція погрожує, що коли плебісцит висловиться проти зладженого нею статуту, то для французько - німецьких взаємин це матиме „дуже поважні наслідки".

ВІСТІ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ
(За совєтською пресою і радіо)

НА ШЛЯХАХ УКРАЇНИ

„Радянська Україна" в передовій статті з 12 червня ц. р. б'є на сполох: на колгоспних полях жнива, а з ремонтом шляхів і містків, якими вестимуть незабаром новий урожай — справа зовсім кепська. З річного пляну за п'ять місяців відремонтовано найбільш важливих, республіканського значення шляхів всього 17 відсотків і 21 відсоток містків. Погано з ремонтом доріг у Львівській області. Тут, наприклад, із Зарваниці, коло Бучача, — до Поморян нелегко приїхати навіть у суху погоду. Не в кращому стані і дорога Львів — Щирець і шляхи у Забузькому районі. Станиславівська область потрапила в найвідсталіші: шляхи Жаб'є — Ворохта, Рожнітів — Небилів та інші стали майже непроїжджими. До роботи в колгоспних шляхових бриґадах залучають тих колгоспників, які не справляються на інших роботах. Не можуть похвалитися добрими шляхами та ремонтом їх Волинська і Харківська області. Використання машин тут дуже низьке, а переважно всі роботи провадяться руками.

ПАРТІЯ ПЕРЕГАНЯЄ КОМУНІСТІВ У КОЛГОСПИ

„Тисячі комуністів, — як подає „Радянська Україна", — гаряче відгукнувшись на заклик комуністичної партії, подали заяви в партійні організації з просьбою послати їх на постійну роботу в колгоспи. Партійними органами вже рекомендовано на керівну роботу в колгоспи 3,300 осіб." Нових голов колгоспів, на ці пости „демократичним способом", як то вимагає статут сільсько - господарської артілі, „вибирають" на загальних зборах колгоспники. І так у Волинській області вже „обрано" на голов колгоспів 15 комуністів, у Дрогобицькій — 25, Чернівецькій — 20, Полтавській — 21 і т. д. Всього по Україні досі „обрано" на колгоспних наганяйлів 250 насланих згори партійних активістів.

НОВІ РЕКОРДИ СПОРТОВЦІВ УКРАЇНИ

У червні місяці на Україні встановлено ряд нових республіканських рекордів з різних видів спорту. Одеська роверистка Лідія Чепківська („Спартак") в ґіті на 1 кілометр з ходу по треку показала відмінний час — 1 хвилина 22,7 секунди, поліпшивши торішній рекорд України, який належав киянці Ніні Піскун, на 0,4 секунди. Дніпропетровські легкоатлети І. Іванов, Г. Басалаїв і Ф. Марулін в естафеті 4X1500 метрів показали час 16 хвилин 10 секунд, що також є новим республіканським рекордом. На 7 метрів 20 сантиметрів стрибнув у довжину вихованець Київської дитячої спортивної школи ч. І. Л. Тригуб. Це — новий рекорд України для юнаків старшого віку.

ЧОГО НЕ ПОКАЗАЛИ АМЕРИКАНСЬКИМ ФАРМЕРАМ В УКРАЇНІ?

Голова колгоспу: Дивна річ! Добре пам'ятаю, що сіяли кукурудзу саме тут . . . І куди ж вона поділася?

Цю карикатуру і з цим самим підписом вмістила київська „Радянська Україна" з 25 червня ц. р. Малював її художник-карикатурист, звичайно, не для американських фармерів, які оглядали в Україні „високі досягнення" совєтського сільського господарства а для совєтських читачів, яких такими „досягненнями" не здивуєш.

В СВІТІ

● **Совєтський уряд** погодився заплатити відшкодування родинам 10-х норвезьких хінок, які згинули разом з 25-ма пасажирами і членами залоги літака, що розбився останньої суботи в околиці Воронежу. Ці норвежки прибули до СССР на запросини Совєтського Комітету Воротьби з Фашизмом. Згинули також три совєтські комуністки, що проводили тих норвежок. Норвезьку амбасаду допущено до слідства над причиною катастрофи.

● **З Італії** виїхало до ЗДА 13 італійців - свідків із процесу, що його італійці перевели заочно проти колишніх американських старшин Альдо Рікарді з Питсбурґу й Карльо Льо Дольче з Рачестеру за вбивство ними в 1954 р. їхнього команданта, майора Галагана, що діяв в італійському запіллі, поза німецькою фронтовою лінією. Ті американські військовики були скинені з парашутами для вдержування зв'язку з італійськими партизанами. Названі два американські військовики італійці родом, буцімто вбили майора Галагана, який відмовився дати поважні фонди італійським комуністичним партизанам. Італійський суд заочно засудив обох американців. Тепер в ЗДА поведено проти них слідство.

● **Індія** пересунула кілька полків з 15-ма танками в сторону Ґої, маленької португальської колонії на південному шпилі індійського півострова. Португальці відмовились передати Ґою Індії, і португальський шарж д'аффер замкнув, на жадання індійського уряду, посольство та виїхав геть. Спір за Ґою не тривожить світ, бо „війна" між Індією і Португалією не може бути поважною.

● **З Японії** вислано до столиці Філіппін, Манілі, 100-тоновий „плаваючий журавель", причеплений до спеціяльного 648-тонового корабля, на рахунок репатріяцій, що їх Японія зобов'язалась заплатити Філіппінам за шкоди, заподіяні під час воєнної окупації. Цей „журавель" має допомогти витягнути з морського дна 57 кораблів, що їх японці затопили в філіппінських портах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДРУГИЙ БІК МЕДАЛІ СПІВІСНУВАННЯ

Політика „співіснування" між демократичним Заходом і рабовласницьким Сходом в повному розпалі. Після усмішок Молотова на ювілейній сесії Об'єднаних Націй у Сан Франсіско в червні і „ще тепліших" усмішок Булґаніна та Хрущова при „зустрічі на вершинах" у Женеві, тепер пробує шкірити свої зуби також представник червоного Китаю на конференції з американським представником у тій же Женеві. А за цією співіснувальною імпрезою починає відзиватись і хор публічної опінії. Делеґація совєтських „фармерів" їздить, усміхаючись, по Америці, західні дипломати разом із совєтськими володарями ловлять рибу і збирають малини під Москвою, коротко — починається ідилія, яка вже дала коментаторам міжнародних подій причину твердити, що „холодна війна" закінчилася, що на її місце вже прийшов „холодний мир", який швидко може розігрітись взаємними комплиментами про „щирість", „добру волю" та „взаємне довір'я", що мають стати головними передумовами „тривкого миру".

Це — один бік медалі, що, як штучний вогник у пітьмі ночі, притягає загальну увагу і змушує людей забувати про ніч. А вона триває, не менш чорна і безнадійна, як тому рік, два чи десять. Бо усмішки в Сан Франсіско чи в Женеві ні в чому не перешкодили комуністам в Болгарії холоднокровно збити західній пасажирський літак, і напевно ні в чому не перешкодили б знову запалити світ, якби тільки вони вже були готові і мали на це добру нагоду. Цей другий бік „співіснувальної" медалі пригадують нам і розповіді коньюнктурально звільнених червоними китайцями американських летунів.

Один з тих летунів, досвідчений і загартований в боях полковник та командант літака, який був збитий над корейською територією під час війни і залогу якого опісля судили в червоному Китаї за „шпигунство", ледве здержував сльози, оповідаючи про страшні переживання і тортури, якими його та інших членів залоги його літака „переконували" комуністи, щоб вони „призналися" до шпигунства. Їх били, морили голодом, на них плювали, їм сковували руки і ноги так, що зупиняли обіг крови, змушували скованих стояти цілими добами, вживали всіх рафінованих метод „прання мозків", — і всі вони, крім одного, „призналися" і підписали підсунені їм протоколи.

Усе це тільки свіжа пригадка далеко не найбільш характеристична для тих, з якими західній світ хоче „співіснувати". На Сході нічого не змінилося, а якщо й змінилося, то на гірше, бо поширився терен комуністичного володіння і з кожним днем збільшується довжелезний список комуністичних злочинців, за які несуть повну відповідальність ті, що сидять сьогодні в Кремлі. Невжеж світ скотився так низько, що усмішкою можна змити злочин народовбивства, за який цивілізований світ не знає досить високої кари? Невжеж усмішою можна перекреслити злочин вимореня голодом мільйонів українців, Вінницю і Катинь, щоб згадати тільки найбільш відомі факти? Чи американський нарід вже забув тисячі тих своїх вояків, що їх знайдено на шляхах відступу червоних у Кореї із зв'язаними дротом руками і ногами та з кулями в потилиці або ножами в спині?

У військовому таборі на Говернер Айленд судять тепер одного звироднілого американського сержанта, який, попавши в Кореї у комуністичний полон, перейшов на комуністичний бік і для особистої користи та наживи знущався над своїми друзями, замучивши трьох з них на смерть. Одного полоненого американського вояка — як зізнають свідки — він побив до непритомности, повісив, а опісля труп його викинув у сніг на смітник. Коли інші перестерігали його, що прийдеться за це все відповісти, то він, намовляючи й їх до злочинів, з легким серцем твердив, що він зможе легко виправдатись тим, що ці злочини поповнив в обставинах хвилевого „морального заломання".

Мимоволі насувається думка: чи відношення Америки та вільного світу до большевизму і його злочинів не підсунуло тому сержантові таку філософію, що злочини можна поповнювати безкарно? Чи суд на Говернер Айленд не є судом над теперішнім світом, що потурає злочинові безкарністю злочинства? Людство сворило цивілізацію своїми високими ідеалами, принципами та готовістю принести навіть найбільшу жертву в їх обороні. Це повинні знати і пам'ятати ми всі разом і кожний з нас зокрема, якщо не хочемо фікцією співіснування із злочинцями занапастити й перекреслити наше існування.

СВІЧКИ ВІРИ В КИЇВСЬКИХ ПЕЧЕРАХ

Московська „Литературная Газета" надрукувала спеціяльну кореспонденцію з Києва, підписану якимись В. Владком й А. Галинським, під заголовком „За стінами Лаври". В кореспонденції подані інтересні дані про те, як зліквідована і переорганізована на центр антирелігійної пропаґанди Києво-Печерська Лавра, стала знову — проти волі московського окупанта — вогнищем релігійного життя України.

Автори кореспонденції описують один день відвідин у Лаврі. Подвір'ям Лаври — не зважаючи на спеку — проходять групи екскурсантів, що їх не встигає опроваджувати окремий провідник, призначений управою заповідника. Між екскурсантами здебільша молодь — молоді вчительки з Криму, юнаки - спортовці. Їм показують — ясна річ — Спас на Берестові, церкву, що в ній похований Юрій Долгорукій, основник Москви, руїни Успенського Собору, зірваного під час другої світової війни буцімто гітлерівцями, а наділі самими ж большевиками, могилу Кочубея й Іскри, „вбитих зрадником Мазепою", й інші архітектурні пам'ятки Лаври. Під час цих оглядин перша несподіванка: мимо екскурсантів проходить повагом чернець в довгій рясі, що його — підбігши — цілує шанобливо в руку громадянин старшого віку...

Закінчивши оглядати лаврську архітектуру, молоді екскурсанти залишаються незадоволені і починають вимагати настирливо від провідника, щоб показати їм печери, що ними славна і що від них же названа Києво - Печерська Лавра. І тут не так екскурсантів, як кореспондентів „Літературної Газети" огоромшує до решти друга несподіванка: провідник відмовляється це зробити, бо святі печери можуть показати екскурсантам тільки ... ченці.

Не зважаючи на таку несподіванку, а може й тому, в напрямі печер пливе безперервна ріка відвідувачів. Тиснуться безупину туди молоді вчительки, юнаки фізкультурники і сотки інших людей. При вході до печер розклеєні листівки, написані на писальних машинках монастирської канцелярії з подрібними поясненнями, що це Господь дав перевагу нетлінности великомученикам, праведникам й угодникам, похованим у лаврських печерах. На відвідувачів чекають чотири ченці, щоб їх опроваджувати по печерах. Кожний із відвідувачів купує свічку і довгим ланцюгом посувається печерами ланцюг екскурсантів. Ченці провідники показують мощі святих, впевненим голосом подають імена, цифри і прізвища, з яких виходить — на обурення московських кореспондентів — що майже всі великі події в житті народу зв'язані з діяльністю похованих тут духовних діячів. Все в печерах сповите містичною таємничістю і під кінець опроваджування монах провідник говорить коротку проповідь до екскурсантів, зміст якої: забувати про світську сусту, беручи приклад з життя і чинів похованих у Лаврі пустельників.

Все це проголомшує до решти кореспондентів „Літературної Газети" і вони починають бити на тривогу як, мовляв, це можливо, щоб у Києві, столиці Совєтської України, ділялося „таке" в державному заповіднику, створеному для т. зв. „науково-атеїстичної пропаґанди"

І далі, подавши коротко історію Києво - Печерської Лаври в перших роках після революції, мовляв, вона „сама зліквідувалася" бо ченці розбіглися, згіршені вбивствами й іншими незаконностями, що ділялися в Лаврі (до речі спровокованими самими ж совєтами), автори кореспонденції подають цікаві факти про те, яким чином вернулися ченці до печер.

„Державний музей-заповідник — пишуть вони — працював до вересня 1941 року, до евакуації з Києва. І коли співробітники музею вернулися з евакуації, то побачили, що в Лаврі поселилися ченці. Вони — ці ченці зліквідували електричне освітлення в печерах, яке перешкоджувало створювати містичну атмосферу і поремонтували мощі святих, позагортавши їх знову в одяги і придавши їм вигляду людських постатей. Згодом підбадьорені своєрідним пасивним „неспротивом злу" збоку місцевих організацій, вони почали діяти ще активніше. Мощі повдягано в оксамит і в златоглави, в дуплах дерев почали появлятися чудесні видіння Богородиці й інші „чуда", сфабриковані печерськими ченцями. Біля печер почалися голосіння юродивих і релігійних істеричок. Іншими словами кажучи, Лавра з її печерами стала знову „вогнищем релігійної пропаґанди".

Ствердивши такий фактичний стан, автори кореспонденції починають репетувати, накликуючи кари і репресій з Москви на всіх тих, що спричинили таку поразку на „фронті антирелігійної боротьби". Громлять громадські організації Києва, зокрема комсомол, що він зійшов з позиції боротьби з забобонами і релігією, обвинувачують міністерство культури Української ССР в тому, що воно не розгорнуло „науково-атеїстичної пропаґанди" на терені Лаври тощо. Обурення кореспондентів таке щире і глибоке, що заперечує дорешти всі теревені „митрополита" Пітіріма, висланого Москвою до Лондону для переконування Заходу в повній толерантності до релігії в Совєтському Союзі і в такому розцвіті церковного життя, що його не мала російська православна церква навіть за царату...

Для нас кореспонденція Владка і Галинського інтересна тим, що стверджує програму комуністичної Москви в боротьбі з вірою в Бога і сповіщає, що, не зважаючи на всі переслідування, на всі утиски і провокації, свічки віри в київських печерах горять і запалюють своїм вогнем серця молодих поколінь.

ПОЛЬЩА ЗАНЕПОКОЄНА ПОЇЗДКОЮ АДЕНАУЕРА ДО МОСКВИ

Запрошення Аденауера до Москви було найбільшою сенсацією останнього часу для сателітних держав, преса яких писала про німецького канцлера, як про „слухняного лакея американського імперіялізму". Але справжньою бомбою було це запрошення для Польщі та Східньої Німеччини, які, на випадок зміни курсу совєтської політики, були б в цьому найбільше заінтересовані. Тому нічого немає дивного в тому, що східньонімецький та польський сателіти в цій критичній ситуації об'єдналися, бо по цей бік Одри-Ніссі курсують поголоски про відсунення теперішніх можновладців від державної керми, а по той бік — про зміну західніх кордонів. В кожному разі Польща та Східня Німеччина задемонстрували єдність в цьому питанні, а у відношенні до Совєтів — вияв невдоволення, якщо це було так, як довідуємося з поголосок.

Спиняючись над ситуацією та настроями польського населення на колишніх німецьких територіях, бачимо образ, з якого пробивається непевність, песимізм та недовір'я. Треба тільки взяти до рук польську пресу, яка присвячує не мало місця цим настроям. Зрозуміло, що преса намагається дійсну ситуацію на „одзисканих землях" прикрашати, але відомості, які просякають у вільний світ говорять, що серед польських новопоселенців панує переконання, що їм прийдеться ці землі покидати.

Вже в половині червня орган комуністичної партії „Трибуна Люду", запевняв своїх читачів, що „нова ініціятива Совєтів в німецькому питанні не має нічого спільного із зміною совєтського курсу у відношенні до Польщі". Таке становище центрального органу польської компартії не означає нічого іншого, як намагання, якщо не знівечити, то принаймні придушити поширену психозу про „п'ятий поділ" Польщі. В пам'яті польського населення залишився ще рік 1939, коли Совєти не завагалися — не зважаючи на пакт про ненапад, — анектувати частину території, що входила в склад Польщі.

Ця психоза непевности та жаху перед невідомим поширилась не тільки на „одзисканих землях", але майже в цілій країні. Навіть у Краківському воєвідстві, як свідчать голоси польської преси, селяни в останніх часах почали масово саботувати доставу сільсько - господарських продуктів. А у воєвідстві Ґданськ на одному партійному з'їзді його секретар, Ян Труш, явно нарікав на те, що „внаслідок пасивности членів партії та аґітаторів, ворогам вдалося викликати, зокрема між селянами недовір'я до режиму. „Ґлос Ольштиньскі" (у Східній Прусії) пише що навіть серед робітників державних господарств чути голоси, що „близький час, як це все скінчиться".

Зовсім невеселий звіт про теперішнє положення на „одзисканих землях" подала недавно „Ґазета Поморска", яка проголошує ствердження аґрарної управи, що в багатьох місцевостях продукція села значно впала. „Селяни значно зменшили посівну площу, не дбають про ремонт машин та господарського знаряддя, а деякі просто заявляють, що мають намір вертатися в корінну Польщу" — пише цей часопис. І далі читаємо: „Їх переконувано, але без якихбудь результатів. Селяни виминають комуністичних аґітаторів. „Нащо маємо напружувати наші сили — говорять селяни, — коли сяк чи так — будемо звідси забиратися".

Як же протидіє в цій ситуації компартія? На це питання дає відповідь Маріян Прус в часописі „Ґлос Кошаліньскі": „Вона (партія) є заслаба, щоб фальшиві поголоски припинити і вірно представити міжнародне положення". Не допомагають нічого відповіді в часописах, скермовані на адресу нібито охочих поселитися на „одзисканих землях". Втаємничені твердять, що ці „охочі" зовсім не існують, а запити до преси шлють наперед замовлені комуністичні аґітатори.

Заяви східньо - німецьких міністрів у Варшаві, в яких вони запевняли про „незмінні мирні кордони на Одрі та Ніссі" не роблять в Польщі ніякого враження. А яка є думка серед загалу про ці запевнення приязни, характеризує найкраще орган молоді „Штандар Млодих", де читаємо: На одних зборах виступає молодий чоловік і заявляє: „Говоріть що хочете, але я німцям не вірю. Для мене все одно, чи це є німець зі східньої чи західньої Німеччини". І що нам допомагають різні декларації про приязнь Східньої Німеччини до Польщі, коли серед молодого польського покоління нуртують такі думки? — запитує цей часопис.

Нестор

Ю. Таркович

ЗАГОСТРЕНА НЕСТАЧА ТОВАРІВ В СССР.

З одного боку Москва безперервно галасує про небувалі успіхи совєтської економіки, а з другого раз-у-раз, під тиском фактів, мусить признавати, що і це і те погане, що існує, наприклад, загострена нестача товарів широкого вжитку. При цьому часто большевицька преса сама себе заперечує: одна газета вихваляє, а друга лає.

Київська „Радянська Україна" хвалилася що „совєтська промисловість йде вгору, темпи її розвитку набагато вищі від темпів розвитку промисловости капіталістичних країн". Московська „Правда" з 14 червня говорить вже зовсім інакше. Там між іншим читаємо, що в минулих місяцях цього року багато підприємств не виконало пляни продукції товарів широкого вжитку. Внаслідок цього бракує одягу, взуття тощо. Консументи часто не знаходять в крамницях потрібних їм товарів; продукція не відповідає зростаючим потребам населення. Ще багато дечого можна вичитати в „Правді".

Підсумовуючи ці всі голоси, можна прийти до такого висновку: офіційно темпи розвитку совєтської промисловости зростають, пляни нібито перевиконується, а товарів і далі немає. Що ж в дійсності криється за отою розбіжністю? За більшістю совєтських статистичних даних криється свідоме перекручування фактів, а то і звичайнісінька брехня. Московські дані — це, сказати б, — діялектичне жонґлювання відсотками. Продемонструємо один приклад такого обдурювання. Якщо, наприклад, в 1951 році заплях овано виробити 100 мільйонів пар взуття, а насправді вироблено тільки 70 мільйонів, то фактичне виконання, очевидно, становить 70%. Коли наступного 1954 року, запляновано виробити також 100 мільйонів пар взуття, а вироблено тільки 90 мільйонів то знову фактичне виконання становить 90%. І ось тут виходить большевицьке шило з мішка: в такому випадку московська пропаґанда не подасть, що виконання пляну було доверщене на отих правдивих 90%. Ні. Кремль буде хвалитися, що в порівнянні з попереднім роком продукція взуття зросла нібито аж на 120%, замовчуючи при цьому, що в попередньому році плян виконано тільки на 70% і не виконано плян в наступному році. Це діялектичне маневрування відсотками і є причиною того, чому большевицькі верховоди звичайно порівнюють виконання плянів поточного року з фактами, а не запляновани виконанням плянів минулих років. Таке порівняння завжди дає фіктивне перевиконування плянів, але ситуація із забезпеченням населення товарами від такого жонґлювання очевидно не кращає. Ось тут і треба шукати причини розходження між київськими і московськими газетами. Київські газети бояться „старшого брата" і говорять нісенітниці про „наздогнання та перегнання" західнього світу. В московських „Правді" та „Ізвєстіях" кореспонденти трохи сміливіші, над ними нема ніякого „брата", і вони тут і там виявляють фарбу і пишуть про справи називаючи їх правдивими іменами.

Коли вже голої правди ніяк не можна замовчати, тоді московсько - большевицька преса починає шукати і майже завжди знаходить причини і „винуватців": погана організація, лихий розподіл, нездібні керівники і так далі. Це, як відомо, сумні, але зовсім правдиві факти. Та справжньою суттєвою причиною нестачі товарів є те, що їх просто не виробляють в достатній кількості, бо при совєтській системі неможливе наладнання здорового економічного життя і безперебійного виробництва.

За совєтською статистикою, в 1954 році, наприклад, вироблено 242,000,000 метрів вовняної тканини, а для продажу населенню виділено 80% цієї кількости. Отже менше як один метр на особу. З огляду на це само насувається питання: що можна пошити з нецілого метра тканини? Ясно, що за таких умовин і при таких темпах виробництва, так званої передової совєтської промисловости, населення ніколи не буде задовільно забезпечене товарами.

ЯК УРЯД ОГОЛОШУЄ НОВИНИ

Щотижневі пресконференції президента Айзенгавера, які ми маємо змогу бачити на телевізії, взяли до уваги надзвичайно цікавий бік справи — інформацію громадськости про діяльність та працю уряду.

Для винесення того чи іншого рішення і для уряду і для громадськости потрібні факти, тому інформація мусить бути легко приступною. Звичайно, маючи на увазі національну безпеку, зроблено деякі обмеження в справі розповсюдження інформацій. Але навіть у межах дозволених більша частина урядової праці, не кажучи вже про працю кореспондентів, стає відразу відома всій громадськості.

Величезне завдання становить собою відповідна і ґрунтовна інформація самого президента. Щоранку для нього готують збірник з найголовніших ранніх часописів східнього узбережжя, для чого в Білому Домі є спеціяльна група людей на чолі з секретарем преси. Пізніше готують для нього вечірні газети та газети з інших, дальших міст.

Ще з часів своєї праці в штабі армії президент звик до коротких усних повідомлень. Тож і тепер він запровадив такий порядок: в понеділок слухає своїх дорадників у справі оборони; у вівторок — членів Конґресу; в середу — експертів - економістів і членів Ради Національної Безпеки; в четвер — він зустрічається з самою Радою Національної Безпеки, а в п'ятницю — з Кабінетом. Крім того, протягом цілого тижня до нього надходять інформації від відділу розвідки, від відвідувачів, від секретарів департаментів, а також від читання різних матеріялів вечорами.

Така система дає президентові можливість бути в курсі справ усієї країни настільки, що його тижневі пресконференції стали одним з найефективніших способів реґулярного контакту між урядом і народом. Телевізування таких конференцій вимагає старанних підготовлень. Президент, наприклад, проводить ранішні години по середах, готуючись до зустрічі з пресою та радіом.

Великої підготови вимагають також і реґулярні пресконференції державного департаменту та департаменту оборони, як і випадкові конференції інших відділів уряду. Крім того, кожний департамент має свої джерела інформації.

Весь цей контакт кореспондентів з членами уряду дає змогу пресі знайомитись з усіма заходами і з основною політикою уряду. Трапляються іноді й непорозуміння: іноді якийсь кореспондент оголосить якісь відомості, що не мають бути розголошені, або опублікує щось передчасно, або щось подібне.

З другого боку, і уряд намагається триматись того неписаного закону, і не давати якихось відомостей, наприклад, тільки частині кореспондентів.

Така система інформування населення, базована на законі етики, дає прекрасні наслідки, і громадськість дістає найсвіжіші новини швидко і здебільшого в правдивому освітленні, об'єктивні та безсторонні.

(Загальна Рада)

Василь Витвицький

З БАНДУРОЮ ПО ВСЬОМУ СВІТІ

(2)

Підсовєтська дійсність

Життєві умовини бандуристів були такі ж, як життя людей всюди там, де влада є в руках большевиків. Як усіх, так і Капелю большевики втримували в стані безупинного терору. Засобом цього були передусім арешти і просто фізичне нищення членів Капелі. Арешти ці проводилися систематично, що деякий час, втримуючи всіх бандуристів в стані вічного напруження і загрози: „Може сьогодні черга на мене?"

Одним з перших був арештований диригент Капелі Володимир Кабачок. Це було в грудні 1933 р. і відбулося у незвичайних обставинах. Капеля давала концерт в Києві. Після успішного концерту у вестибюлі кілька чоловік підійшло до Кабачка і покликали його до окремої кімнати. Бандуристам здавалося, що це якісь кореспонденти ґазет, як це зрештою досить часто раніше бувало. Та ні! Це був арешт диригента Капелі безпосередньо після того, як замовкали гучні оплески слухачів.

Свою руку большевики піднесли і на Гната Хоткевича. Видатного мистця, що причинився до відродження кобзарського мистецтва, того, чиє ім'я було і назавжди буде оповите вдячністю українського народу, арештували і запроторили десь у невідомі місця каторги. Його доля невідома досьогодні.

Чи може грали тут ролю якісь клясові, чи соціяльні моменти? Ні! Гнат Хоткевич був сином бідної вдови, що працею своїх рук заробляла на хліб. Сам брав активну участь в революції 1917 р.

Вслід за Кабачком і Хоткевичем був арештований пізніший керівник Дмитро Балацький і цілий довгий ряд бандуристів — членів Капелі. Їх морили по тюрмах, їх розвозили по далеких понурих сибірських каторгах. Траплялося, що декому з бандуристів вдавалося роздобути бандуру вже там на місцях заслання. Тоді цей інструмент дійсно як „вірна дружина" приносив бодай на короткий момент розвагу засланцям. З бандурою блукав по сибірській Колимі теж теперішній член Капелі Данило Кравченко, пройшовши перед тим довгі місяці тюремного знущання.

Коли так перейти цілу Капелю і послухати життєві історії її членів, то побачимо, що на число 30 бандуристів 24 були репресовані або самі, або члени найближчої їх родини (а це значило, що вони самі були в становищі постійно загрожених).

До того арешти не були єдиним засобом знущання. Воно проводилося різними засобами: постійним шпіонуванням бандуристів, створюванням умовин праці не раз просто нестерпних. Капеля була немилосердно експлюатована. Вечірні концерти відбувалися 24 рази в місяць, але крім цього відбувалися денні „шевські" концерти по клюбах, військових домах, фабриках і шахтах. Колосальні прибутки ішли до державної каси, а бандуристам з їх платні не вистачало навіть на купно їжі й одежі для себе і для своїх родин.

А щоб таки ні однієї вільної хвилини не залишити нещасним бандуристам, то в часі поза концертами і пробами впихали в їхні потомлені голови засади марксизму - ленінізму. Цього допильновували невідступні „духи", директори Капелі, що з правила були партійними комуністами.

До всього цього приєднувалося чи не найбільше лихо для кожного мистця: кривити душею. Бандуристи бачили скрізь довкола себе нужду і нещастя, обдертих і зголоднілих людей, були свідками нечуваних знущань, — а мусіли співати про те, що „жити стало краще, жити стало веселіше".

Але саме в цьому є відповідь на питання: чому большевики все таки терпіли ненависну їх капелю, яку — за висловом одного з бандуристів — вони були б раді з'їсти цілу, разом з кістками. Культурною і мистецькою діяльністю вони старалися і до сьогодні стараються прикривати перед світом свою антикультурну суть. Капеля була їм потрібна для пропаґанди, передусім для ошукування українців, що жили за межами СССР в Европі й особливо в Америці та Канаді.

Просторами Европи й Азії

Капеля Бандуристів відбувала незвичайно живі і широкі концертові подорожі і переміряла широчезні простори від Ленінграду по Тифліс і Баку, та від Мінська геть по Караґанду й Ашхабад в центральній Азії. Ці подорожі бували не раз дуже тяжкі (кілько разів приходилося спати просто на камінних долівках залізничих перонів), але це були незабутні переживання і враження. Все і все наново видно було виразно різницю: уряд і партія — одне, а люди — зовсім інше. З боку перших Капелю зустрічала ворожість і знущання, збоку других признання і щира приязнь. Ще до сьогодні бандуристи згадують багато цікавих моментів з своїх подорожей.

Ось Капеля в Ленінграді. Там на її концерти масами ходять українці (їм тут, на російській землі куди вільніше живеться, ніж на своїй українській). Концерт відбувався й у Військовій Академії на Васильківському острові. Взагалі в Ленінграді приймали Капелю щиро і дуже оваційно.

Незабутня була для бандуристів подорож в центральну Азію в 1936 р. Місцеве населення і його представники приймали Капелю щиро-сердечно, виявляли свою пошану і — як тільки могли — не відпускали від себе. Це були дуже зворушливі моменти для бандуристів бачити, що українська пісня така зрозуміла і близька народам Узбекістану і Туркменії, Казахстану й Кірґізії.

Одна з перших зупинок під час цієї тури був Ташкент, столиця Узбекістану. Григорій Китастий, тодішній заступник диригента і тепер мистецький керівник Капелі, згадує, що такого успіху бандуристи ще ніколи не мали. 15 днів під ряд відбувалися концерти, кожного дня перед двотисячною авдиторією. На закінчення в честь Капелі був влаштований величавий бенкет. Виголошувались тости за дружбу народів українського і узбецького.

У місті Ферґана бандуристам приготовано несподіванку. Ото перед самим початком другої частини концерту на сцені, на очах публіки появилися представники місцевого громадянства і кожному бандуристові дали оригінальний дарунок. Були це тамошні національні костюми: ручної роботи довгі шовкові халати (випхані ватою) з різнокольоровими пасмами. За тамошніми традиціями це був вислів найбільшої пошани і приязні для гостей. Бандуристи зараз таки на сцені вбрали на себе ці халати і в них виконували другу частину концерту. Правда — звук бандур послаб був трохи при м'яких ватованих халатах, але для бандуристів це не мало значення супроти таких щиросердечних виявів їхніх азійських друзів. Такі самі одяги Капеля одержала була з проханням передати їх урядові Совєтської України. Та цього ніколи не сталося. Директор - партієць не передав. Мабуть тому, що владі взагалі не довподоби були усі ті вияви дружби між українськими бандуристами і місцевим азійським населенням.

І. Вітанович

75-ЛІТТЯ ПІОНЕРА ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

14 липня ц. р. сповнилося 75 -ліття трудящого життя і 55 літ щиро-відданої громадської праці Андрієві Жукові, одному з найстарших, нині в живих, наших політичних діячів, які підготовляли здвиг українського державного відродження 1917-1920 років.

Довголітній скиталець, живе він осамітнений нині в Австрії, хоч і в приклонному віці, не зневірений в ідеали своєї молодости. Зберіг він і порядкує документи визвольної доби, що й він припинав передову участь.

Народився Андрій Жук в козачій родині, в лубенському повіті, на Полтавщині. Не маючи змоги набути формальну освіту, він з природи інтелігентний юнак, працюючи від хлоп'ячих літ в місцевій адміністрації, зблизився з тодішньою революційною студентською молоддю Полтавщини (сл. п. С. Петлюрою, молодими співробітниками земської статистики, О. Русовим, Миколою Міхновським, В. Винниченком й ін.) і став з ними одним з найактивніших членів Революційної Української Партії. 1906 р. попав Андрій Жук в царську тюрму. Звільнений за грошовою порукою пані Юркевич, він не ждав на судовий процес і перебрався за межі царської Росії. Принележний по розламі РУП до її соціялістичного крила під проводом Д. Антоновича, коротко пробув у Женеві. Але, прислухуючись там до доктринерських диспутів еміґрантів, він скоро зорієнтувався, наскільки вони віддалені від дійсних умовин і потреб життя українського народу на батьківщині і рішив переїхати в Галичину, щоб бути ближчо свого народу і працювати для нього.

Приїхав до Львова 1907 р. Тут на ревізію його поглядів і дальшу громадську працю мали вплив сл. п. Кость Паньківський, тодішній чоловий представник т. зв. організації праці, Михайло Новаковський, адвокат і громадський діяч в Богородчанах і потому В'ячеслав Липинський.

В одному з листів з Галичини на Наддніпрянщину до тодішніх своїх партійних товаришів 1908 р. сумнівається А. Жук... „чи може колибудь український нарід вибитися з-під шляхецького та „демократичного" панування без огня національного пожару..."

Приставши до кооперативного руху в Галичині, він на Першому Просвітньо-Економічному Конгресі Т-ва „Просвіта", на який з'їхалися були представники всіх українських земель, 1909 р., у своєму рефераті підкреслював, що там, „де панує національна боротьба, кооперативний рух, виникаючи з причин економічних і соціяльних, з природи речі мас і мусить мати характер боротьби національної. Економічні і культурно-просвітні інституції, які повстануть внаслідок колективної самодіяльности праці народу і поодиноких його верств та охоплять усі боки національного життя, будуть становити необхідну силу, точку опори для успішного ведення національно-політичної боротьби аж до повної побіди..." „Коли розпилена тепер народна маса буде зорганізована в економічні і культурно-освітні інституції, коли вся сіть наших інституцій буде об'єднана в національні союзи і федерації — тоді наш нарід прибере форму організму, нації. І коли цей процес самоорганізації нації завершиться, тоді настане чи найважливіший акт національно - політичної боротьби, тоді ми поставимо дах на нашій національній будівлі, тоді виведемо купол, на якому замає прапор самостійної нації..."

Така програма була єресcю для партійних товаришів Жука — прихильників клясової боротьби і вони його осудили. Та він пірнув з запалом в оту підготовчу роботу — йому тоді молодому передають старші редакцію „Економіста" у Львові, популярно-освідомної кооперативної „Самопомочі". 1913 р. він посилає матеріял про цю „організацію" на Всеросійський кооперативний З'їзд в Києві. — Рівночасно, не спускаючи з зору її політичних цілей і передбачаючи назріваючі політичні події, А. Жук 1911 р. застановився з пок. В. Липинським біля створення самостійної політичної організації. Вирішили видавати поза межами Росії орган „Вільна Україна", який в трактуванні питань українського життя виходив би з інтересів не партії, а з інтересів нації, як цілости, обстоюючи погляд, що незалежна Україна може бути витвором тільки національної революції. 1912 р. заходиться А. Жук біля створення Українського Інформаційного Комітету для зв'язку Галичини з Наддніпрянщиною та пропаганди української справи закордоном. З тих заходів виник 1914 р. Союз Визволення України, який записав нову, дуже важливу сторінку в політичній історії України (як про це недавно згадував у своїх спогадах в пресі близький друг, ровесник і співробітник А. Жука, Володимир Дорошенко).

СВУ поставив проблему самостійности України на ґрунт практичної політики. Автором програми СВУ й одним з головних її реалізаторів був власне А. Жук. Жартома, бувало, говорили його співробітники, що він працює 24 години на добу. Як член президії СВУ, А. Жук мав значний вплив на хід і зміст його діяльности, зберігаючи найбільше витриману політичну лінію, обстоюючи головно однісь української політичної акції.

СВУ започаткував українську дипломатичну роботу в державах Почвірного Союзу та в невтральних країнах під час 1-ої Світової Війни, опікувався полоненими українцями з російської армії в Австрії і Німеччині, вів освідомну акцію на окупованих австронімецькими військами українських, північно-західніх землях.

Всі ті справи в перевважній частині зосереджувались власне в руках А. Жука.

В часі української державности А. Жук був урядовцем для особливих доручень, потім радником при міністерстві закордонних справ, приділений до служби при українському посольстві в Відні, коли послом там був В. Липинський, та брав участь у важливих працях українського уряду закордоном (на пр. в 2-ох конференціях українських дипломатів в Відні і Карлсбаді 1919 р.).

По українських визвольних змаганнях А. Жук брав активну участь у створенні у Відні Всеукраїнської Національної Ради, а 1930 р. вернувся до Львова і був до 1944 р. начальником Статистичного Відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Як фаховий статистик, А. Жук виконував не тільки свою обов'язкову працю на посаді; він постійно слідкував за розвоєм життя на українських землях, зводив цифровий матеріял господарських і суспільно-політичних явищ, — проналізовуючи його критично і не відставав в тій праці і під час останньої прелютої доби 2-ої Світової Війни. Чимало з тих матеріялів він опублікував в західньо-українській кооперативній та іншій пресі, в окремих зверненнях. Делкі цінні матеріяли з останніх літ ще не опубліковані.

Вітаючи Ювілята з його 75-літтям, пригадуємо українському громадянству цю скромну таку заслужену постать українських визвольних змагань. Пригадуємо зокрема збережені ним свідоцтва славної доби, що їх він прагнув би не про власну особу, ще бачити опублікованими для історичної пам'яті й належної пошани всіх, тих, що клали підвалини під нову будівлю Української Держави.

СВІЖА МОГИЛА
(ПАМ'ЯТІ СТЕПАНА БОВАНКА)

Не для всіх нас, кол. скитальців є ласкава американська земля... Пресові повідомлення і посмертні оповістки в останньому часі все частіше нагадують нам на важливу в житті кожної людини девізу: „Мементо морі"!

6 червня ц. р. на сам день Святої Тройці відійшов у вічність інж. Степан Бованко, проживши на цій обітованій американській землі всього шість років. Шість років повних важкої праці, клопотів, плянів на майбутнє, піонірських задумів і щоденного важкого заробітчанини на хліб насущний для себе і для рідні — оце й було життя Покійного на терені ЗДА.

Покійний народився 15 листопада 1894 р. в Судовій Вишні в Західній Україні. Батько покійного — греко-католицький священик о. Олександер Бованко, був парохом в Добрянах і катехитом в Судовій Вишні, а мати Павлина, походила з німецько - польської родини Ширмерів. Початкові школи Покійний закінчив у Судовій Вишні, гімназію у Львові і в Перемишлі. Під час першої світової війни служив поручником артилерії в австрійській армії, згодом брав активну участь у визвольних змаганнях, за що „спокутував кару" у польському концентраційному таборі Домб'є. В період існування польської держави Покійний закінчив фахову освіту рільничу школу в Дублянах б. Львова та гірничу школу в Бориславі, що йому згодом дало змогу працювати управителем земельних маєтків в Галичині і в нафтовій промисловості в Бориславському басейні. Був співвласником земельного маєтку в Свистільниках, самоходового підприємства у Львові і власником кам'яниці у Львові. Від 1929 року до упадку польської держави і приходу „визволителів" зі Сходу працював на посту адміністраційного директора рільничого курорту Черче біля Рогатина. За большевиків, використовуючи свої знання, працював „строїтелем" у курорті Любінь Великий б. Львова, а з приходом німців до Галичини став керівником Управління курортів у дистрикті Галичина. В 1944 році разом з дружиною Орисею, дів. пр. Шипайло, і сином Олександром подається на Захід, де відбуває відомий усім скитальцям, таборовий шлях через Ясло, Гоберсдорф б. Відня, Ляндсгут в Баварії аж до приїзду в 1949 році до ЗДА. В таборах УНРРА й ІРО займається організацією самоходових, шоферських і будівельних курсів та бере участь в громадському житті. В ЗДА поселюється спершу в Ню Йорку, де працює як „карпентер", згодом переноситься до Трентону, Н. Дж., де разом з двома іншими українськими громадянами купує 103-акрову фармерську посілість біля Ню Еджипт, Н. Дж, засновуючи там українську оселю — курорт та надаючи їй улюблену Йому назву вславленого у Галичині українського курорту „Черче". Перетворивши в 1952 році „Черче" в корпорацію, стає її першим президентом і з того часу усі свої сили, організаційний хист, знання, працю і гроші вкладає в напрямі розбудови цієї, знаної вже на терені ЗДА української оселі.

Серед постійних матеріяльних клопотів, фізичною працею як будівельник, Покійний промощує собі шлях до кращого майбутнього для себе, своєї дружини й малолітнього синка Олеся, якому на добавок, під час діточих горровесників вибили око в Ню Йорку. За все своє життя Покійний ніколи не хворів і не скаржився на якінебудь фізичні недомагання, а шпиталь і лікарі були для нього чужими. Та все ж таки Боже Провидіння призначило Йому покинути цей світ у хвилині, коли здавалось, Покійний ставав щораз то певніше на „власні ноги". Розпочаті будови в Трентоні, в Черчі, повна течка будівельних плянів, а голова забита не раз для звичайної людини невздійсненими ідеями, які Покійний завжди щасливо вмів реалізувати — були познакою цього, що Покійний аж ніяк не збирався відходити з цього світу. Та „мементо морі", з якого Покійний все життя нічого собі не робив, відізвалося в Ньому в момент, коли Він цього найменше сподівався. Після рентґенологічного прослідження, в понеділок, дня 6 червня в вечірніх годинах дружина і знайомі відставили Його на лікування до місцевого Ст. Френсіс Госпітал в Трентоні, де по кількох годинах перестало битися Його добре для людей чужих і своїх серце. Як ствердили лікарі, із важкої праці, а ще більше мабуть з огляду на непривичне підсоння, яке у великій мірі являється причиною смерти наших людей у східних стейтах ЗДА, — серцева аорта прорвалась і наступила ненадійна смерть. Покійного похоронили рідня, багато приятелів і знайомих в суботу, дня 12 червня на місцевий греко-католицький цвинтар Св. Марії. Над свіжою могилою згадали Покійного — ред. Роман Купчинський, шкільний приятель, професор В. Верган від Рогатинської землі, де Покійний прожив багато років і інж. Дмитро Кузик від Корпорації „Черче". Хор, зложений із найкращих співаків і друзів Покійного, проспівав Вічную пам'ять, на дубову труну посипались квіти і грудки землі від сотні провожаючих на вічну дорогу приятелів і знайомих, а з галицьку Черчі напевно в той момент зойкнув жалібно дзвін, неначе віддаючи останній салют Покійному, як це гарно висловив у своєму слові приятель Степана — Роман.

Нехай Вічна буде Йому пам'ять!

Іван Костюк.

Хроніка українського життя

В Канаді

70-РІЧЧЯ ЮЛІЯНА БУЦМАНЮКА

В Едмонтоні 3-го липня відзначили 70-річчя мистця маляра Юліяна Буцманюка. Від громадянства промовляв о. мітрат д-р Василь Лаба від СУМ-у Дм. Ільків, а від УНДому О-сип Приїма. Ю. Буцманюк малює тепер церкву св. Йосафата.

50-ЛІТТЯ ПРОВІНЦІЇ АЛБЕРТИ

Канадійська провінція Алберта, в якій живе багато українців, восени цього року відзначатиме 50-річчя свого існування — як однієї з десяти провінцій Канади. З цього приводу створено комітет, який запляновує широку програму, участь у якій братимуть різні етнічні групи цієї провінції. Крім намічених уже виступів, українських організацій провінції Алберта підготовляють окремі виступи, щоб цим шляхом підкреслити вклад українських поселенців у розвиток економічного і культурного життя Алберти.

Провінціяльна Управа Ліги українських католицьких жінок підготовляє виставку українських народних одягів, використовуючи для цього досвід недавніх виставок, які відбувалися по різних містах Канади і ЗДА. Для успішного проведення згаданої виставки організовано спеціяльний комітет, а на засіданні членів спархіяльної управи згаданої організації обговорено проблеми підготовчої праці. Головним промовцем на засіданні була пані Ірина Павликовська, член управи Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

УСПІХИ ЛЕСІ ЗЮБРАК У ТОРОНТІ

На програмі літніх концертів Торонтської Симфонічної Оркестри співала Леся Зюбрак, яка минулого року здобула були першу нагороду на змаганнях за титул „завтрішньої зірки". Про її останній виступ місцеві критики всіх трьох щоденників у Торонті висловилися з найбільшим признанням. — Найбільш прихильну рецензію написав музичний критик щоденника „Ґлоуб енд Мейл": — „Голос панни Зюбрак був сильний, виразистий і добре контрольований в найбільше декоративних переходах."

Найкраще — пише цей самий критик — співала панна Зюбрак в інтерпретації арії з опери Доніцетті „Лючія ді Ляммермур". Тут вона видержала чистоту тону враз з флейтою, на якій приграває такий мистець симфонічної оркестри, як Ніколяс Фіоре. Подібно висловлювалися й інші музичні рецензенти.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вилимантик, Конн.

Сумне явище.

Завітав до м. Вилимантику, Конн., відомий ентузіяст, балетмайстер п. Авраменко з фільмом „Запорожець за Дунаєм", виробленим тут, в Америці. Хоч про час демонстрації фільму було оповіщено в обох українських церквах, але публіка, як водиться, „не дописала". Оглядаю зало, бачу знайомі обличчя: священик з дружиною, п. Василь Гірчиця з усією своєю фамілією, панство Лехмани, Наумени, ще кілька родин з малими дітьми — і все! Всього з дітьми коло 50 осіб. А українців у Вилимантику мабуть буде коло 300. Де ж решта? Де наша молодь, „наша зміна, наша надія"? За виїнятком одиниць, — „неорганізованих", наша молодь відсутня.

Фільм починається хвилюючими кадрами з нашої історичної минувшини. Запорізька Січ, кошовий, козацтво. „Указ" цариці Катерини про те, щоб козаки переходили на службу Московщини. Гідна відповідь кошового. Делеґація до цариці, руйнування Січі і перша еміґрація в Дунай, до турків. Замайоріли хустки коло очей глядачів, ніби метелики.

Фільм побудований не погано. Головні персонажі і голосом і грою вив'язались добре. Особливо слід відмітити добру гру дівчини, що грала Оксану. Авраменко інформує, що вона народилася в Ню Йорку, але хто, слухаючи її прекрасний голос, добру вимову й дикцію, не скаже, що ця дівчина виросла в степах Херсонщини, чи у Великому Лузі, або на Полтавщині? А Одарка! Яке ніжне сопрано, яке чарівне обличчя українського козацтва! Щодо Карася, то на мою думку режисер мусів би „витягти" з нього трохи більше, але в цілому фільм захоплюючий. І все ж таки опускаєш зало з чуттям гіркости в душі...

Прийнято так вже вважати, що стара іміґрація, всі оці Василі Гірчиці, це „заробіткова іміґрація", а нова (не жартуйте!) це „політична еміґрація", це репрезентатори воюючої України, це амбасадори поневоленої держави у вільному світі! І що ж ці „амбасадори" роблять в той час, коли справа йде про українську культуру? Виїхали на „ґуд тайм". Одні поїхали купатися, інші рибку лапати, ще інші пішли пішки до кіно. Питаю, другого дня після фільму, одного знайомого:

— Чому не було на „Запорожці"?

— Та я, пане, бачив цей фільм вже тричі! — відповідає він з почуттям гідности.

Відповідаю йому з серцем:

— Я, пане, бачив „Запорожця" не тричі як ви, а тридцять три рази і все ж таки вважаю за свій національний обов'язок піти в тридцять четвертий раз!

Стало йому певно трошки неловко й переводить розмову на іншу тему:

— Спека страшна, певно дощ буде!

Як рефлексія після висвітлювання фільму постає питання: А де ж наша патріотична молодь? Якби добре було, коли б у нас менше було „амбасадорів", а побільше Василів Гірчиць!

Т. Сидоренко.

ХТО СКОРО ДІЄ, ДВІЧІ ДАЄ!

Благословенна та установа, що на перший поклик подає руку допомоги українській школі на вигнанні, а тричі благословенні ті, що складають з свого тяжко запрацьованого заробітку пожертви на такі благородні цілі.

Звернувся я, як учитель української школи й дошкілля в таборі Ецельсберг, Німеччина, до інж. Мілька Суховерського в ЗДА з проханням підшукати джерело матеріяльної допомоги для української школи нашого табору.

Суховерський звернувся до Головної Управи Українського Золотого Хреста, яка провірпвши тяжкий стан, в якім приходиться провадити такі шкілки, перебрала на себе обов'язок допомоги й доручила своєму Відділові УЗХ ч. 14 у Дітройті перейняти протекторат над нашою школою й дошкіллям.

Від. УЗХ у Дітройті з своєї сторони поставився до справи дуже сердечно й щиро, виславши зараз же згори на цілий рік грошову допомогу для нашої школи через ЗУАДКомітет, який щомісяця виплачує признаєчену для нашої школи допомогу.

Хай мені, учителеві української школи, буде дозволено скласти в імені шкільної дітвори, їхніх батьків та в моїм імені, вислів найглибшої подяки всім, що так ласкаво й щиро заопікувались шкільною дітворою.

Щире жертвування працюючих, совісне полагоджування справ установами й дбайливе виховання учителями дітей на місцях, є найкращою запорукою для збереження нашого найбільшого скарбу: нашої молоді, наших дітей, їхніх душ.

Льонгин Комаровський,
учитель.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ВШ. П. Редакторе!

У „Свободі" з 23 червня ц. р. був вміщений звіт про „Урочисту конференцію УВАН, присвячену 150-літтю Харківського Університету" Згідно з цим звітом один з доповідачів, а саме проф. А. Філіпов, висунув твердження, що до революції 1917 року в Харк. Університеті була Академічна свобода, бо „на лекціях політичної економії викладалась теорія цінности К. Маркса".

Дозвольте через Вашу газету заперечити і спростувати це твердження як не об'єктивне і не відповідаюче правді.

В дореволюційний період, як і пореволюційний на Україні не було ніякої свободи, в тому і академічна і навіть в Росії академічна свобода була в значній мірі обмежена. В Україні наука, спеціяльно, українська наука була під суворою політичною контролею російської адміністрації і жорстоко переслідувалася. Не можна було говорити і викладати українською мовою, не можна було вільно розробляти українську проблематику і видавати книжки українською мовою. Для цього можна було б навести безліч прикладів. Наприклад, два таких визначних вчених як М. Драгоманів і М. Грушевський ціле життя поневірялись за кордоном, позбавлені можливости працювати в університетах на Україні.

Для призначення М. Плевако і О. Синявського професорськими стипендіятами Харківського Університету до революції довелось перебороти величезні труднощі і заперечення адміністрації університету з причини їх українського походження.

Я здивований, що твердження проф. А. Філіпова не зустріло належного заперечення присутніх.

Хто несе відповідальність за провадження російської пропаганди через українську наукову установу?

Михайло Міщенко,
Дійсний член УВАН і Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка.

6-го серпня 1955.

ЧЛЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ, ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Спорт

ВІСТІ З ТОРОНТСЬКОГО ФУТБОЛУ

Зараз, коли у нас огірковий сезон і футболісти Америки сплять медвежим сном — у Канаді, наші спортсмени кінчають гарячий ліґовий сезон. Противник Торонтської СТ Україна, Олстер — через тиждень втратив тільки в 3 матчах 5 точок — і був змушений відложити свої амбіції стати першуном Н. Ліґи Онтеріо на наступний сезон. Обі українські команди Торонта вирвали повнокровним айришам, цілком без здачі проценту 4 точки, коли сутеринова Ст. Ендріюс тішилась тяжко випрацьованим ремісом 1:1, здобутим у Редгендерів. Тризуб розгромив Олстер 3:1, Україна доповнила ділом перемоги 4:3 свою перевагу над англійською коаліцією попередивши зустріч з Олстером двома гарними перемогами над Гунґарією 3:0 і Білими Орлами (поляками) 5:1. Тризуб ремісував 3:3 з Ст. Ендріюс Ірлскорт, ведучи на 10 мін. перед кінцем високо 3:1. Програші Олстеру, зробили СТ Україну, Торонто, втретє чемпіоном Н. Ліґи Онтеріо, і втретє Україна — добула чашу Карлінґа. Останні дні — дали болючу прогру для Тризуба, який ведучи 2:0 проти Олімпії програв матч 2:5, а майстри І. Дивізії дещо по вакаційному стилі заговорили ремісами: Україна-Італія 0:0, Україна-Гунґарія 1:1. Середньо на змаганнях наших команд число глядачів добігає п'ять тисяч, коли рекордовою публікою втішався матч червоно-чорних з італійцями — поверх семи тисяч. Серед публіки можна стрінути українських туристів з усіх закутків Канади і ЗДА, які часто тисячі кілометрів проїдуть, щоб через день чи два бути свідками футбольної відслони на грищах Шав чи Бродвю. Протягом кількох стріч наших футболістів сумаричне число глядачів перейшло 31 тисячу. Перша дія першенства Н. Ліґи закінчена перемогою СТ Україна, яка з десяти клюбів вийшла першуном. Другим кроком для нашого чемпіона є серія гор плей-оф, до якої заавансували вже Україна, Олстер, два інші партнери виелімінують кінцеві ліґові гри з клюбів: Італія, Вайт-Іґелс, Гунґарія і Олімпія. Система плей-офу: чемпіон табелі зустрінеться з 3-тим місцем кінцевої табелі, Олстер з 4-тим в елімінаціях по одному матчі, фінал відбудуть переможці в серії двох гор, коли переможець з гор плей-офу увійде до міжпровінційних гор за першенство цілої Канади. Перед Україною дві ставки: добути першенство плей-офу, та йти по шляху постійних перемог до великої цілі — здобуття чемпіонату Канади і її королівського трофею. В перших днях вересня СТ Україна Торонто відвідає вперше ЗДА. Тим щасливим містом являється Шикаґо, Іллиной, в якому Україна стане до боротьби зі Збірною Шикаґо і господарями імпрези, українським чемпіоном ЗДА. УАСТ Леви.

Богдан Прудиус.

ВСЯЧИНА

НАФТОВІ БАГАТСТВА МАНІТОБИ

Альберта перша з канадійських провінцій відкрила в себе нафтові багатства. Згодом цього довершив у себе Саскачеван. Тепер Манітоба, найбільш з усіх трьох на схід висунена прерійна провінція, починає втішатися нафтовими прибутками.

Від багатьох років панувало переконання, що в південно-західньому куті тієї провінції скриваються в землі чималі запаси нафтової ропи, але щойно у 1951 році розпочато там добування нафти. В тому році манітобські нафтові шиби випродукували 11,000 бочок ропи. Наступного року кількість видобутої ропи збільшено до 107,000 бочок. З тієї пори продукція нагло зростає і цього року видобуток нафти в Манітобі досягнув 4,000,000 бочок.

Фармери в південно-західніх околицях Манітоби збирають великі готівкові прибутки в міру того, як щораз нові нафтові шиби розпочинають видобуток нафтової ропи. Нпр. один фармер одержує щоденно 60 долярів орендної платні. Приблизно таку суму одержують інші власники „нафтових земель" у тому районі. На чийому ґрунті нафтова компанія знайде багаті джерела нафтової ропи, — той може спокійно залишити фармування і спокійно вичікувати поштаря, який приноситиме йому чек за винаєм землі під нафтопромисл.

З ВЕДМЕДЯМИ НЕБЕЗПЕЧНО ПРИЯТЕЛЮВАТИ

Одна зі щорічних проблем канадійських лісничих і наглядачів лісозвіриного світу є належний спосіб трактування ведмедів вакаційними прогульковцями. Бо аж надто невідповідна поведінка прогульковця кінчається його важким пораненням.

В таких районах як Альґонкен Парк в Онтаріо ведмеді є відносно сумирні. До речі, такі сумирні, що лісничим довелося провести дротяну огорожу довкола смітника, де туристи скидають сміття і відпадки їжі; — ведмеді, які залюбки відвідують такі смітища, нерідко важать поверх 300 фунтів і є спроможні вбити дорослу людину одним ударом своєї лапи.

Однієї ночі лісничі мусіли арештувати трьох туристів, які кидали порожніми пляшками і камінням в розлюченого дорослого ведмедя по тім боці огорожі. Туристи очевидно були п'яненькі. Нащастя для них, — ведмідь не міг знайти виходу в огорожі і поговорити з ними „по-тверезому".

А втім, не тільки п'яні, але й деякі тверезі туристи допускаються необережного приятелювання з ведмедями. Один лісничий в ЗДА, переїжджаючи лісовою дорогою, побачив таку сцену: якийсь турист зупинив при дорозі авто і намагався втягнути дорослого ведмедя до авта на своє місце за кермівницею; на місці поруч кермівниці сиділа жінка туриста, який очевидно хотів зробити собі пам'яткову сенсаційну знимку з ведмедем в авті. Нащастя ця спроба не закінчилася нещастям.

Та найскоріше таке нещастя може трапитися, якщо подорожній чи турист натрапить на ведмедицю з ведмедятами; тоді вистачає станути лише поміж нею і ведмедятами, а вона кинеться на таку людину. Найрозумніше в випадку зустрічі з ведмедем, будь якої величини, відступити спокійно й відразу.

ВАЖЛИВІ ДОКУМЕНТИ

За роки 1947 і 1948 між іншими листами і посилками, які я отримав з Німеччини від українських втікачів з того краю, була одна посилка, прислана до мене під анонімом, щось 13 пачок, урядової переписки Української Греко-Католицької і Української Православної Церкви, від їхніх голов до урядів польського, російського та німецького. В який спосіб анонімна особа дістала цю важливу переписку у свої руки, я не знаю, але я майже певний, що ця особа читає „Свободу", й тому цею дорогою прошу цю особу дати мені директиви, що я маю зробити з цими документами? Коли до 6 місяців не отримаю відповід, віддам всі документи до музею НТШ в Ню Йорку.

Д-р Г. Г. Скеґар,
Галлівуд, Каліф.

В КАНАДІ УЖИВАЮТЬ НАЙБІЛЬШЕ ТЕЛЕФОНІВ

Виглядає, що канадійці це найбільші балакуни в світі. Принаймні якщо йде про телефонічні розмови. В Канаді припадає річно на одну особу 411 телефонічних розмов, тоді як у ЗДА тільки 385, а в Британії 72. В Канаді є понад 3,100 телефонічних систем, що разом нараховують понад 400,000 миль телефонічних ліній. Кожного року тими лініями відбувається около 135 мільйонів розмов на далеку віддаль.

(„Канадійська Сцена")

● Опанована комуністами Національно - демократична партія в Східній Німеччині усунула редактора свого урядового органу „Національ Цайтунґ" Райнгольда Геннінґа з редакції цієї газети і з усіх становищ, що їх він займав у згаданій партії, обвинувачуючи його в „реакційності".

КІНЧАЮТЬ БУДУВАТИ РАДАРОВИЙ ОСТРІВ

Праця над збудуванням радарового острова, що його будують З'єдинені Держави сто миль на схід від Кейп Код, Масс. доходить до свого завершення. Таких стацій будують більше і вони творитимуть цілий ланцюг здовж американського побережжя між Новою Фунляндією і Норфолком, Ва. Кожна із стацій матиме двісті стіп довжини і 50 до 75 людей залоги з-поміж летунів і моряків.

Особисті прибутки американців у червні дещо зменшилися

Вашингтон. — Економічний відділ департаменту торгівлі повідомляє, що в червні американські громадяни заробили трохи менше як в травні, але все ж таки ці прибутки стоять на рекордовій висоті і перевищують 300,000,000,000 долярів в річному відношенні. В травні цього року ці прибутки становили 301,400,000,000 долярів в річному відношенні, а в червні зменшилися на 200,000,000 долярів, хоч були вищі на 14,500,000,000 долярів в річному відношенні проти червня 1954 року. До особистих прибутків зараховується заробітні платні, прибутки з права власности, дивіденд, відсотки, чинші і т. п. Особисті прибутки в перших шістьох місяцях цього року виносять в річному відношенні 297,100,000,000 долярів, а в тому самому часі попереднього року вони становили 286,300,000,000 долярів. В червні особисті прибутки зменшилися внаслідок зменшення цін на фармерські продукти. Це зменшення зовсім не послаблює оптимізму урядових кол, які твердять, що 1955 рік буде рекордовим роком щодо добробуту в дотеперішній історії цієї країни.

● В наслідок зливних дощів в південній Польщі прийшло до катастрофальних повеней. З купелевої місцевости Рабка влада мусіла евакуувати всіх мешканців.

● Цьогорічний врожай рижу в Японії оцінюють на 348,311,600 бушлів. Він буде на 2 мільйони бушлів вищий від найвищого рекордового досі врожаю в 1953 році.

● Аденауер вислав листи до през. Айзенгавера, англійського прем'єра Ідена й французького прем'єра Фора з подякою за їхні заходи в Женеві добути дозвіл від большевиків на об'єднання Німеччини. У відповіді Іден запевнив канцлера Аденауера, що хоч ці женевські заходи не вдалися, проте об'єднання Німеччини залишається надалі першою ціллю англійської закордонної політики в Европі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Подається до відома членам Б-ва св. Василія, Відд. 339, що збори відбудуться в суботу, 13 серпня, о год. 7 веч., в домі Громади на Лавренс вул. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, бути присутними і забрати свої чеки дивіденди. — О. Вудай, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу, 13 серпня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. В програмі зборів звіт уряду і перечитання кореспонденції. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — Й. Марків, предс.; Г. Лучанко, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, рек. секр.

Листування Редакції

МАЮТЬ ЛИСТИ В РЕДАКЦІЇ

„Дорогий Фаня" має листа з Черкас від М., що не подає ані свого прізвища, ані для кого лист призначений. Пише про здоров'я Филипа.

„Оля, Микола, Ганнуся і Олесь", що писали листа 2-го травня до „Мами, Тата і Братів" із залученими двома фотознимками. Їх лист повернено з Польщі, бо цензура, правдоподібно, переплутала конверти і вклала їхнього листа до того, що був призначений для кого іншого.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

Посмертна Згадка

МИХАЙЛО СЕЛЕМАН, член і основоположник 254 Відділу У. Н. Союзу, помер 5-го серпня 1955 р., проживши 88 літ. Покійний походив зі Сянока, а понад 50 літ перебував в Ню Британ, Конн. Належав до всіх місцевих організацій, основоположник місцевої церкви, довголітній фін. секретар і делеґат на конвенцію УНС та заслужений працівник у Відділах УНС. Полишив дружину Еву, двох синів і одну дочку. Похорон відбувся 8-го серпня б.р. при участи багатьох людей з місцевої церкви. В. Й. П.!

В. Романишин, фін. секр.

ТАРЗАН, ч. 3518. Обіцянка.

"AND THAT WAS THE END," SAID GIBSON SADLY. "WHEN WE LEAPED, SHERMAN LOST HIS BALANCE AND I WAS HIT IN THE STOMACH BY THE THIEF'S BULLETS."

"IT WAS UNBELIEVABLE; YET THERE WAS THE DEVIL ROWING AWAY WITH THE PLAQUE, IGNORING THE PLEAS OF OTHER VICTIMS!"

"THE MURDEROUS SWINE!" GIBSON SOBBED. "HE MUST BE CAUGHT." TARZAN ANSWERED GRIMLY. "YES—I WILL HELP!"

3518 Distr by United Feature Syndicate, Inc.

— І це був кінець, — сумно сказав Джібсон. — Коли ми кинулись, Шерман втратив рівновагу, а мене вдарила в живіт куля злодюги.

— Важко в це повірити; до того ж диявол плив на човні з диском, не зважаючи на просьби інших жертв.

— Кровожерлива свиня; — хлипав Джібсон. — Його треба б зловити. Тарзан безжалісно відповів: — Так — я допоможу!